

Nationella vårdkompetensrådet och nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

SUHF:s konferens

29 januari 2024

Ann-Marie Wennberg Larkö

Ordförande Nationella vårdkompetensrådet

Professor Sahlgrenska akademien

Nationella
vårdkompetensrådet

Nationella vårdkompetensrådet inrättades den 1 januari 2020

- Regeringsuppdrag
- Rådets uppdrag regleras i förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen
- Rådet består av 14 ledamöter från regioner, kommuner, lärosäte Socialstyrelsen och UKÄ
- Rådet är placerat på Socialstyrelsen med ett tillhörande kansli

Uppdrag nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Nationella vårdkompetensrådet fick den 19 januari i år tillsammans med Socialstyrelsen regeringens uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Ett av syftena med uppdraget är, enligt regeringen, att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Uppdraget inbegriper också en kartläggning av behovsläget nu och framgent av hälso- och sjukvårdspersonal.

Nationella
vårdkompetensrådet

Sjukvårdens utmaningar

➔ Efterfrågan på vård ökar

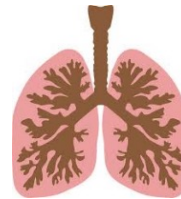

Invånarantalet ökar
vårdkompetensrådet

Fler överlever

Fler kroniker

... och
sköra små

Fler sköra äldre

Samtidigt:

Begränsat skatteunderlag

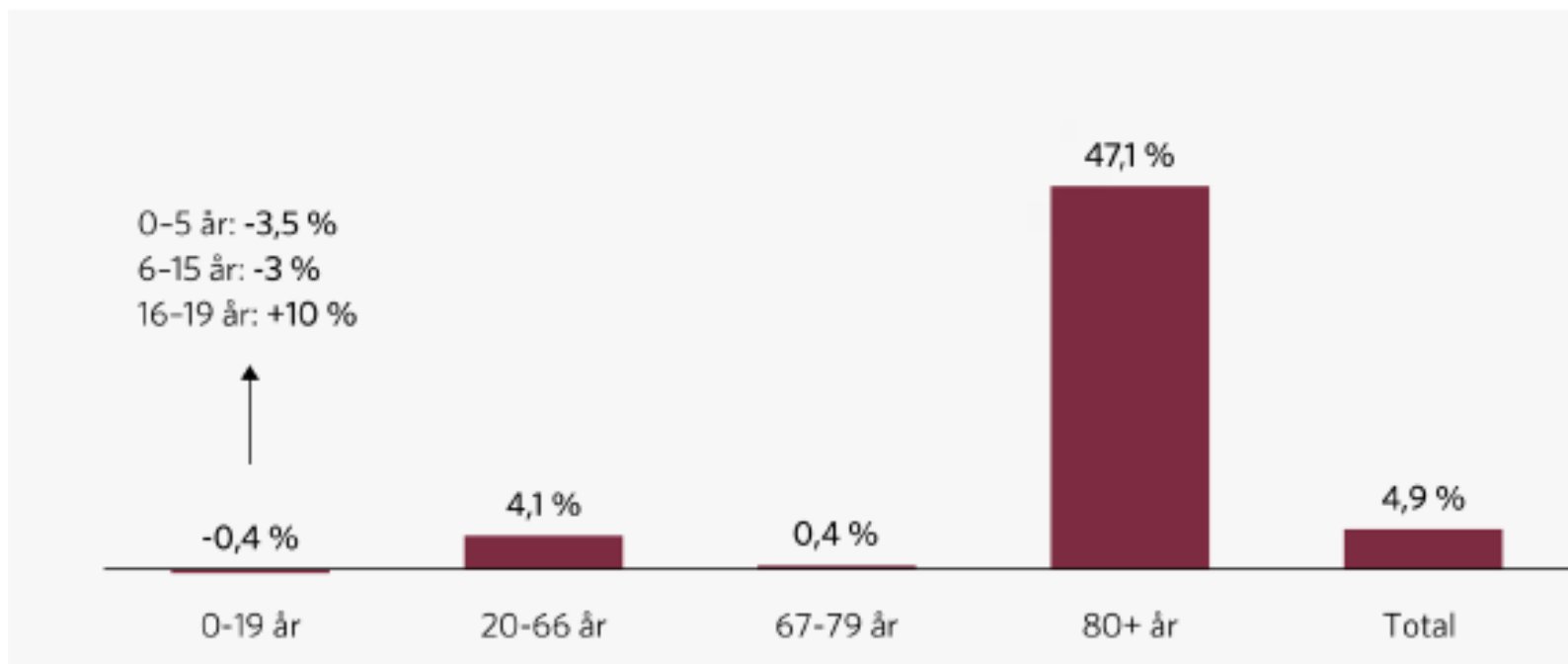
Begränsad tillgång till personal

En svår ekvation att lösa

Befolkningsökning uppdelat på ålder, procent 2021-2031

Källa: SKR/SCB.

Anm. Befolkning per den 31 december.

Nationella
vårdkompetensrådet

Redovisningar

- Slutredovisning av uppdraget senast den 31 maj 2024
- Rådet har lämnat två delredovisningar av uppdraget till regeringen (i juni och dec 2023)

Delredovisning 1 nationell plan - rådets rekommendation

- Stärk förutsättningarna för att säkerställa kompetensförsörjningen av disputerade lärare inom vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar vid universitet och högskolor.

Rådets bedömning

- Rådet bedömer att det råder brist på disputerade lärare inom vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar.
- Legitimerad personal riskerar att minska och därmed påverka vårdens kvalitet och patientsäkerhet.
- Tillgången till och tillväxten av disputerade lärare är en förutsättning för en god kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården samt för att säkerställa att högre utbildning och forskning bedrivs med hög kvalitet.
- Disputerade lärare är även avgörande för om lärosätena dels beviljas examenstillstånd, dels får behålla befintliga examenstillstånd.

Insatser för att stärka förutsättningarna för att öka antalet disputerade lärare

- Långsiktig finansiering av forskarskolor
- Förenade anställningar
- VULF-avtal

Universitetssjukhusöverprofession - Akademisk meritering för alla

- Minst 10 års tjänstgöring inom professionen
- Docent
- Aktivt engagerad i FoUUI
- Inneha ledande funktion med specifik klinisk kompetens
- Erkänt god pedagogisk förmåga, stort intresse dela med sig av klinisk kompetens till medarbetare och studenter
- tex, Universitetssjukhusöverbiomedicinskanalytiker

Nationella
vårdkompetensrådet

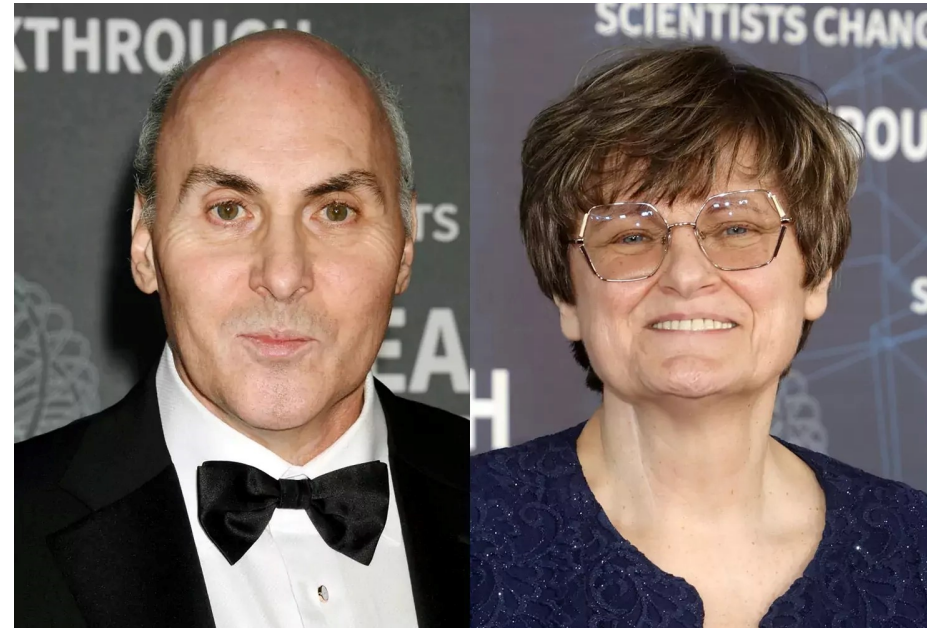
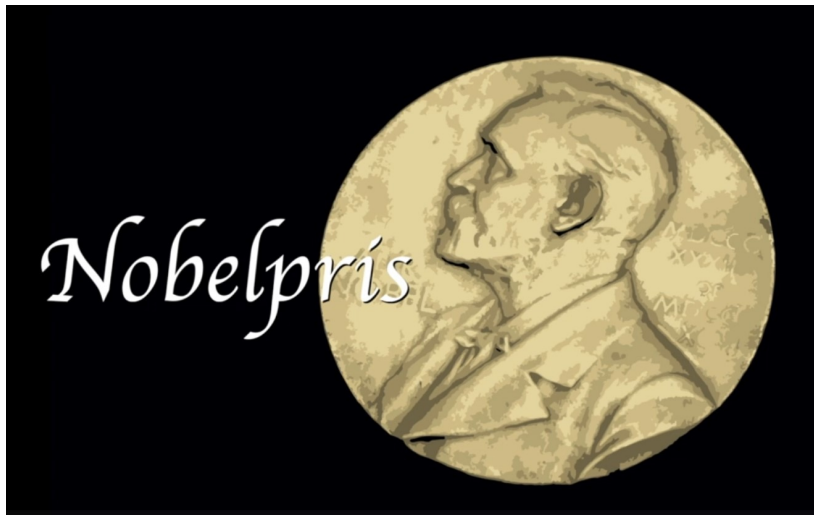

Nobelpriset i fysiologi eller medicin, 2023

Banbrytande forskning. Räddat miljontals människoliv

Nukleosidbasmodifieringar - utvecklingen av effektiva mRNA-vacciner mot covid-19.

Dörrar öppnas till att utveckla vacciner mot andra infektionssjukdomar och även cancer, demens, o hjärt-kärlsjukdom

Drew Weismann o Katalin
Kariko

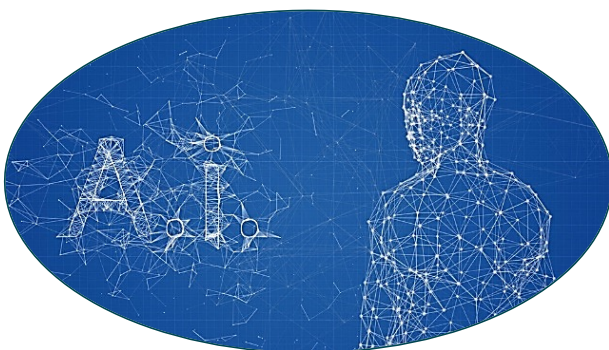
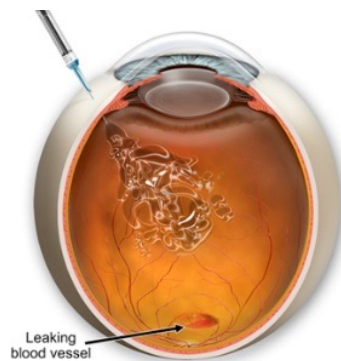
Läkare o immunolog, Biokemist,
UPenn 1990-2013

Sjukvårdens utmaningar

Forskning och innovationer är en del av lösningen

Gårdagens FoUUI är
dagens rutinsjukvård

Dagens FoUUI kommer att
vara morgondagens
rutinsjukvård

Nationella
vårdkompetensrådet

Forskning, Innovation, Näringsliv – Life Science

- ✓ Större patientnytta
- ✓ Evidensbaserad vård
- ✓ Effektiviseringar
- ✓ Pengar att spara

“If you think research is expensive – try disease!” Mary Woodard Lasker (1901–1994)

Nationella
vårdkompetensrådet

Dialogmöte

- Nationella vårdkompetensrådet bjöd in till ett dialogmöte den 22 november 2023 och samlade då representanter från de sex regionala vårdkompetensråden i Sverige, professionsföreträdare samt andra berörda aktörer inom hälso- och sjukvården.
- Diskussionsunderlag bestod av ca 30 förslag på insatser inom områden som arbetsmiljö, forskning och utbildning, fortbildning, rekrytering samt ledarskap.

Exempel på preliminära förslag som diskuterades

- Stärk ledarskapet i hälso- och sjukvården

- Ett ledningssystem för ledarskap inom hälso- och sjukvården bör tas fram för att säkerställa att principer för ett gott och hållbart ledarskap i verksamheten efterlevs

- En vägledning för ledarskap inom hälso- och sjukvården bör tas fram

- Stärk möjligheterna till fortbildning för vårdens professioner

- Utred möjligheterna till nationell samordning av systematisk och fortlöpande fortbildning för vårdens professioner

- Arbetsgivare bör säkerställa tid och resurser för systematisk och kontinuerlig kompetensutveckling

Nationella
vårdkompetensrådet

Fortbildning

Tillvarata professionernas kompetens i utvecklingen av HoS
Huvudmännen bör i högre grad ge handlingsutrymme till professionerna, och minskad detaljstyrning och överflödiga administrativa krav.

Vårdens huvudmän bör förbättra förutsättningarna för personalens möjlighet att delta i fortbildning och kompetenshöjande insatser

Regeringen bör utreda nationell samordning av systematisk och fortlöpande fortbildning för vårdens professioner

Fortsättning på exempel

- Insatser krävs för en god arbetsmiljö och hållbart arbetsliv
 - Arbetsgivare bör i högre grad införa introduktions- och mentorsprogram för nyexaminerade
 - Arbetsgivare bör i högre grad genomföra insatser riktade till seniora medarbetare
 - Arbetsgivare bör i högre grad utveckla en god arbetsmiljö
- Verksamhetschefer vid universitetssjukvårdsenheter bör vara vetenskapligt meriterade

Universitetssjukvårdsenheter (USVE)

- Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att utvärdera universitetssjukvården vid de regioner som omfattas ALF-avtalet
- Utvärderingen ska enligt avtalet genomföras vart fjärde år och gäller strukturer, processer och resultat
- Syftet med utvärderingen är att stödja universitetssjukvårdens utveckling i enlighet med ALF-avtalet

En stark FoUII-kultur - varför är det viktigt?

Driver utvecklingen av hälso- och sjukvården

Skapar bästa möjliga vård patienter, minskar samt förebygger ohälsa

Attraherar medarbetare, forskare, innovatörer och starka, externa samverkanspartners inom life science-sektorn

Kompetens att kritiskt värdera nationell och internationell forskning. För implementering i HoS. Kunna undvika "fake news"

Attraktiv arbetsgivare!

Nationella
vårdkompetensrådet

Fortsättning på exempel

- Medicinsk kompetens bör finnas på ledningsnivå i kommunal hälso- och sjukvård
- Inför arbetssätt som stödjer medarbetare och effektiviserar arbetet
- Arbete för att bryta könssegregeringen inom hälso- och sjukvården

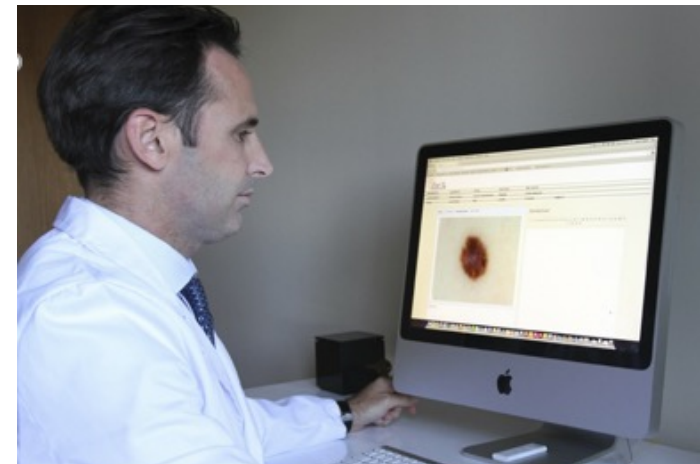

Lärdomar från covid-19

- Tvärprofessionellt arbete är möjligt och framgångsrikt
- Digitalisering
- Administration tynger många professioner

Digitalisering

- Stärk de digitala grundförutsättningarna och säkerställ att digitala verktyg är användarvänliga och effektiva

Universitetssjukvård på nya sätt, exempel: Teledermatologi

Patienten på hemorten

Den lokala vårdcentralen

Hudspecialisten på Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Arbetsätt, minskad admin, rätt använd kompetens

- Huvudmän bör arbeta systematiskt med att stödja medarbetarna i att prio rätt arbetsuppgifter och undvika icke värdeskapande arbetssätt
- Kloka Kliniska Val (SLS)
- Rätt kompetens använd i sjukvården (SKR)
- Avveckling av icke värdeskapande insatser (SoS)

Att minska
administrationen är lite
som att försöka fånga en
tvål i ett badkar

Administration

Anders Ivarsson Westerberg, Agneta Andersson, Eva Anskär, Daniel Castillo, Magnus Falk, Anders Forssell (2021) x

Nationella
vårdkompetensrådet

Framtidens vårdavdelning, SU o CTH
Indirekt patientarbete 2/3, ssk,usk,
LT, Hedegård

x Andel av PV medarbetares arbetstid som läggs på
administration

- Generellt ~ 40 %
- Läk ~ 45 %

Fortsättning på exempel

- Landsbygdens förutsättningar att attrahera hälso- och sjukvårdspersonal behöver fortsatt stärkas
- Arbetsgivare och lärosäten bör i samverkan arbeta för att synliggöra karriärvägar
- VULF-avtal bör införas

Fortsättning på exempel

- Kartläggning av förutsättningarna för lärosäten att samarbeta kring hälso- och sjukvårdsutbildningar
- Lärosäten och huvudmän bör samverka med varandra i ökad grad om fort- och vidareutbildning
- Lärosäten bör samverka för att enas om vilka kliniska moment som alla studenter inom en viss hälso- och sjukvårdsutbildning ska kunna genomföra efter genomgången utbildning, oberoende av vilket lärosäte som utfärdar examen

Fortsättning på exempel

- En översyn bör göras av regelverket för antagning till specialistsjuksköterskeutbildning
- Evidensbaserade handledarmodeller bör utvecklas och implementeras för fler hälso- och sjukvårdsutbildningar
- VFU

Fortsättning på exempel

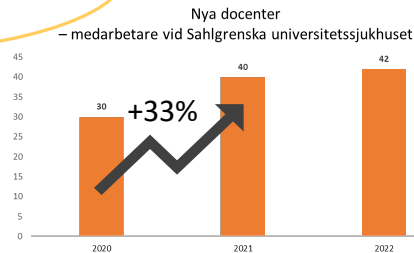
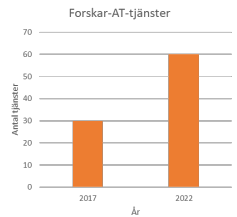
- Långsiktig finansiering av forskarskolor bör säkerställas med inriktningar mot särskilda områden där få har akademisk meritering och forskningen är underdimensionerad
- Karriärutvecklingsprogram bör stimuleras på olika sätt för att öka antalet erfarna forskarhandledare inom hälso- och sjukvården
- Det ska vara tydligt att förenade anställningar är möjligt även för andra yrkesgrupper än läkare och tandläkare och bör vara möjligt även för biträdande lektorer
- Kombinationstjänster

Karriärstege – från student till professor

Investeringar och incitament ger fler yngre forskare

★ Unika strategiska satsningar

★ Prova-på-forskning

Sommarforskning

★ Amanuens-programmet

Forskar-AT

Disputerad

★ +4500 kr

Docent

★ +7500 kr

Högre klinisk ALF-forskartjänst

★ +5000 kr

Överprofession

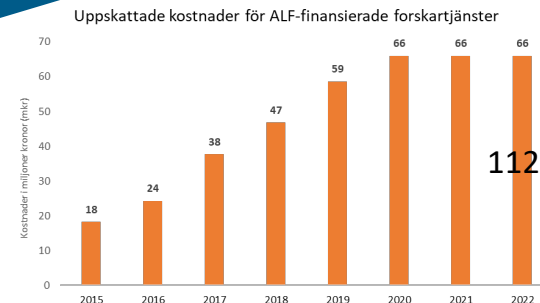
Universitets-sjukhus-överprofession

★ +2000 kr

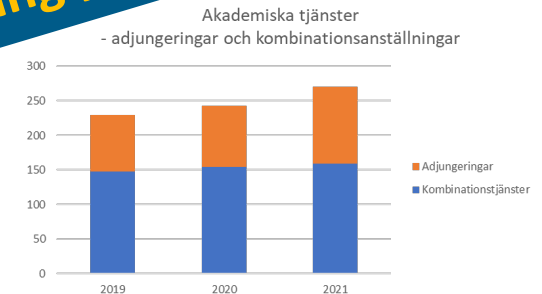
Adjungerad lektor/professor

Kombinations-tjänst lektor/professor

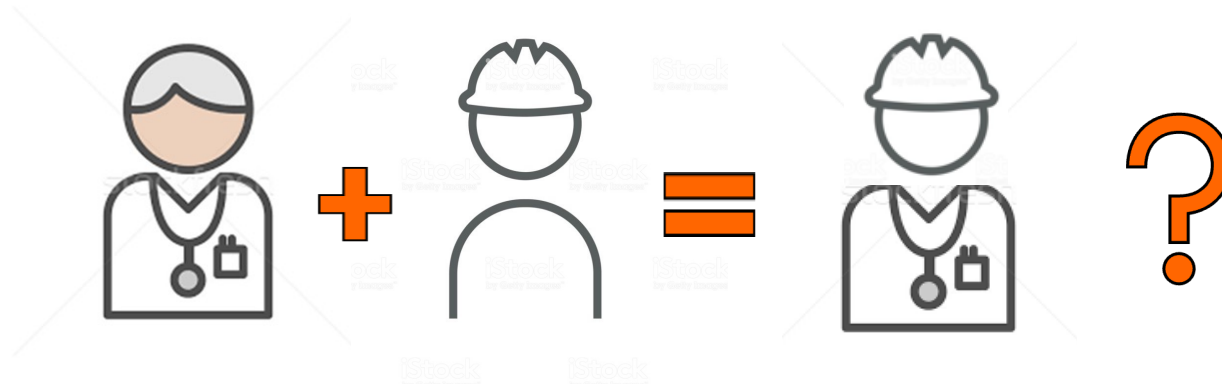
Karriärstege vid SU som leder till en total löneökning på 19 000 kr

112 tjänster

Framtidens HoS-medarbetare/ ST Innovation och teknik

- Traditionella professioner aktiv roll i den teknologiska utvecklingen
- Framtidens kompetens inkluderar: ATMP, bioinformatik, genetik, data science...
- Internationell benchmark: ETH, Caltech and Keck School of Medicine

Patientsamarbete

Osäkert världsläge

- Kompetensförsörjning i kris och krig

Nationella
vårdkompetensrådet

Rådets fortsatta arbete

- Fortsatt arbete inom rådet efter diskussioner och inkomna synpunkter från dialogmötet och inspel från aktörer inför slutredovisningen i maj

Nationella
vårdkompetensrådet

Implementering – båten måste i sjön

Tack!